

ЕКОНОМІЧНА, СОЦІАЛЬНА ТА ЕКОЛОГІЧНА РОЛЬ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

к.е.н., доц. Шевченко Г. М., студент гр. М-81 Базіль О. В.

Лісові ресурси – це сукупність матеріальних благ лісу, які можна використовувати у господарській діяльності без нанесення значної шкоди навколишньому середовищу.

Сукупність лісових ресурсів можна об'єднати у такі групи:

- сировинні ресурси деревного походження (деревина, деревна зелень, кора);
- ресурси не деревного походження (гриби, ягоди, плоди, горіхи, лікарські ресурси, кормові та технічні ресурси не деревної рослинності тощо);
- ресурси тваринного походження (корисна та шкідлива лісова фауна, яйця, мед тощо).

Як зазначає один із дослідників природно-ресурсного потенціалу України В.М. Кислий, лісові ресурси необхідно розглядати в територіальній прив'язці до лісових земель. При цьому об'єктом економічної оцінки лісових земель є лісо земельне угіддя, тобто обмежене сполучення земельної ділянки та деревостою. Така модель відображає особливості лісу та дозволяє досягнути деякого зближення екологічного, економічного, юридичного підходів до трактування самого поняття лісових ресурсів.

Отже, основою як економічного аналізу, так і загального правового регулювання є земельна ділянка та деревостій. При цьому взаємовідношення цих двох компонентів є рівноправними: земля є територіальним базисом розміщення та джерелом накопичення біомаси деревостою, а останній, в свою чергу, – основною умовою формування та збереження специфічних лісових ґрунтів і, в кінцевому рахунку, здійснення сировинних і несировинних функцій лісу. Модель “земельна ділянка – деревостій” визначає в загальних рисах специфіку земельного угіддя як об'ємного трьохвимірного об'єкту. Інші компоненти є незамінними для формування специфічного лісового середовища в межах конкретної ділянки лісу. Загальною характеристикою всіх лісових угідь, незалежно від їх типу, є наявність на земельній ділянці деревостою або є надійна гарантія його появи в перспективі (самовідновлення, штучне лісовідновлення).

Оцінка деревинного запасу може бути визначена як сума запасу в уже наявних насадженнях (в перший оборот рубки) та в майбутньому еталонному насадженні (у другий та наступні обороти рубки).

Всі групи компонентів лісових ресурсів відіграють важливу економічну, соціальну та екологічну роль у житті людини.

Економічна роль лісових ресурсів полягає у забезпеченні суб'єктів економічної діяльності сировиною для виготовлення продукції. Явним представником сировини виступає – деревина. Переробку та обробку деревини здійснюють лісова, деревообробна та целюлозно-паперова промисловості, що дозволяє виробити сировину для виготовлення продукції. Кінцеві продукти широко використовуються у господарській діяльності, тому є предметом торгівлі. До них можна віднести: деревина для будівництва, деревостружкові та деревоволокнисті плити, меблі, папір, картон, сірники, тощо.

Соціальна роль лісових ресурсів виявляється у створенні для людей необхідних умов для відпочинку та праці. Найбільш повно відображає соціальну роль сукупність лісових ресурсів, які використовуються при санаторно-рекреаційних закладах, що спрямовані на оздоровлення людей та культурно-спортивну діяльність. З іншого боку використання лісових ресурсів у промисловості дозволяє створити робочі місця для населення, що також є соціально важливим аспектом.

Найбільш важливим для суспільства планети є екологічна роль лісових ресурсів, сукупність яких у значній мірі впливає на клімат, забезпечення збалансованого природного середовища. Найбільш суттєва роль полягає у забезпеченні планети повітрям, тобто процес поглинання деревами вуглекислого газу і виділення кисню, який необхідний всім живим істотам для дихання. Окрім цього дерева ефективно очищають повітря від пилу та шкідливих домішок, які осідають на листя та хвою і змиваються дощами.

Також, лісові ресурси сприяють і підтримують існування біологічного різноманіття існуючих живих організмів і екосистем.

Ролі лісових ресурсів тісно перетинаються одна з одною, тому інколи не можна однозначно провести межу між ними. Так, при заготівлі деревини для промислових потреб одночасно використовуються ресурси лісу, що вказує на економічну роль, і створюються робочі місця - джерела доходів місцевого населення, що відповідає соціальній ролі.

Зважаючи на вище визначені ролі лісових ресурсів необхідно піклуватися про їх збереження та розвиток.

Оскільки на сьогодні ліси займають близько 30% суцї, то основною метою людства, зокрема суб'єктів господарювання, повинно бути збереження лісів, заощадження запасів та впровадження і використання нових більш прогресивних технологій переробки лісових ресурсів.

Це дозволить зберегти баланс між екосистемами, підвищити якість навколишнього середовища, зокрема озонового шару планети, зменшити вплив людини на природу, підвищити ефективність роботи підприємств та установ, збільшити кількість та якість отримуваних лісових ресурсів.